

NOTAT

Dyrevelfærd og
Veterinærmedicin
J.nr. 2022-15-115-00060
Ref. BIVOL/FRIDR/MING
Den 27. januar 2023

Notat om regelefterlevelsen på dyrevelfærdsområdet for kontrolåret 2021

Problemstilling

Det fremgår af Veterinærførlig III, at forligskredsen årligt skal forelægges en status på regelefterlevelsen på dyrevelfærdsområdet med henblik på at vurdere behov for yderligere tiltag. Fødevarestyrelsen har derfor udarbejdet Dyrevelfærdsrapporten 2022 med resultaterne af dyrevelfærdskontrollen udført i 2021. I dette notat forelægges rapportens resultater samt iværksatte initiativer. Det bemærkes, at antallet af besætningskontroller og en del af transportkontrollerne i 2021, ligesom i 2020 blev reduceret på grund af nedlukning i forbindelse med Covid-19 i første kvartal samt som konsekvens af større beredskabsopgaver.

1. Besætningskontrollen

1.1. Resultater fra besætningskontrollen

Fødevarestyrelsen udførte i 2021 dyrevelfærdskontrol i 1.033 besætninger i forbindelse med den ordinære kontrol. Dette tal lå til sammenligning på 775 besætninger i 2020. Kontrolresultaterne viser bl.a., at andelen af grisebesætninger, der har fået en sanktion, er faldet fra 33 pct. i 2020 til 31,4 pct. i 2021, og at andelen af kvægbesætninger, som har fået en sanktion, er steget fra 31 pct. i 2020 til 46,3 pct. i 2021. 81 pct. af samtlige kontrollerede besætninger i 2021 havde rettet op på overtrædelserne ved første opfølgende kontrolbesøg.

I forhold til grisebesætningerne kan det bemærkes, at ca. 11 pct. af sanktionerne har været af administrativ karakter og således ikke direkte relateret til dyrevelfærd. Af kontrolområder direkte relateret til dyrevelfærd har følgende givet anledning til det højeste antal sanktioner:

- Syge/tilskadekomne dyr får ikke fornøden pleje/behandling: 37 indskærpelser og 16 politianmeldelser.
- Dyr har ikke permanent og tilstrækkelig adgang til beskæftigelses- og/eller rodemateriale: 33 indskærpelser og en politianmeldelse.
- Krav til indretning af grisestald er ikke opfyldt: 18 indskærpelser.
- Arealkrav til indretning af sygestier er ikke opfyldt: 17 indskærpelser

I forhold til kvægbesætninger kan det bemærkes, at ca. 25 pct. af indskærpelserne har været af administrativ karakter, hvilket eksempelvis skyldes, at mange besætninger har fået indskærpelse for, at der ikke føres og/eller opbevares optegnelser over medicinsk behandling. Af kontrolområderne direkte relateret til dyrevelfærd har følgende givet anledning til det højeste antal sanktioner:

- Fodring og vanding opfylder ikke fysiologiske og sundhedsmæssige behov: 118 indskærpelser.
- Syge/tilskadekomne dyr får ikke fornøden pleje/behandling: 36 indskærpelser.
- Proceduren for klovbehandling og klovbeskæring følges ikke: 31 indskærpelser.

Det bemærkes, at de udførte ordinære kontrolbesøg i grise- og kvægbesætninger i 2021 udelukkende blev foretaget på baggrund af en risikobaseret udpegning i stedet for tilfældigt. Den høje sanktionsprocent for kvæg er således problematisk, men ikke nødvendigvis et udtryk for en stigning i antallet af reelle overtrædelser, da udpegningen sker på baggrund af risikokriterier, som skifter fra år til år. Et af de overordnede udpegningskriterier for kvæg, der blev brugt til udpegningen i 2021, omfattede mælkeleverende besætninger. Resultaterne viser, at der er givet mange indskærpelser for, at der ikke var en kløvbehandlingsfacilitet i besætningen, selvom det har været et krav siden 2016, og at kalve ikke har haft adgang til at få dækket deres suttebehov i forbindelse med mælkeoptagelse. Begge disse krav er netop aktuelle i mælkeleverende besætninger.

1.2. Iværksatte tiltag ifm. besætningskontrollen

På baggrund af de seneste års kontrolresultater blev det i 2020 besluttet at øge velfærdskontrollen med grise- og kvægbesætninger fra august 2021 til og med 2024. Dette indebærer, at kontroltrykket er øget fra ca. 5 pct. til ca. 10 pct. af besætningerne i den pågældende periode for de to dyrearter sammenlignet med 2019. Halvdelen af kontrollerne fokuserer udelukkende på dyrevelfærd, mens de resterende kontroller bl.a. også indeholder kontrol med hygiejne og smittebeskyttelse. Fra 1. januar 2022 er der også indført to – frem for ét – gebyrbelagte opfølgende kontrolbesøg efter en sanktion på bl.a. dyrevelfærdsområdet hos alle besætninger. Dog blev der i 2021 udført færre kontroller end planlagt, pga. nedlukning som følge af COVID-19 og kontrolreduktioner på grund af beredskabsopgaver.

I forhold til grisebesætninger bemærkes, at der i de seneste år har været øget fokus på håndteringen af syge og tilskadekomne grise, da kontrolresultaterne har vist problemer på dette område. Fødevarestyrelsen har derfor også i de fokuserede dyrevelfærdskontroller i 2021 udført en meget målrettet og risikobaseret udpegning af besætninger på området. Dette kan være en medvirkende årsag til det høje antal af politianmeldelser, der er givet for kontrolområdet *Syge/tilskadekomne dyr får ikke den fornødne pleje/behandling*. Fødevarestyrelsen har også gennemført en kontrolkampagne i 2021, som er fortsat i 2022, med fokus på håndtering af syge og tilskadekomne grise, hvor besætninger var tilfældigt udpeget til kontrol. Kontrolkampagner kan være et godt værktøj at tage i brug på særlige problemområder, da kontrollen og vejledningen er mere dybdegående end ved den ordinære kontrol. Den omtalte kontrolkampagne vil fremgå af næste års dyrevelfærdsrapport, men generelt kan det bemærkes, at der er ses en forbedring i regelefterlevelsen.

I forhold til kvægbesætninger kan det oplyses, at der også i forhold til denne dyreart er øget fokus i kontrollen på problemområderne, og at dette fokus vil blive opretholdt i lyset af den høje sanktionsprocent i 2021. Fødevarestyrelsen har i første halvår af 2022 gennemført en kontrolkampagne hos kødkvæg med fokus på dyrevelfærd, som vil fremgå af næste års dyrevelfærdsrapport. Derudover planlægger Fødevarestyrelsen, at der i 2023 gennemføres en kontrolkampagne med fokus på kalves suttebehov ved fodring samt opstaldning i øvrigt. Formålet med dette er at arbejde for en forbedring på kontrolområdet *Fodring og vanding opfylder ikke dyrenes fysiologiske og sundhedsmæssige behov*, hvor langt størstedelen af indskærpelserne er givet, fordi kalvene ikke havde adgang til sutter ved mælkefodring.

2. Transportkontrollen

Transportkontrollen gennemføres af Fødevarestyrelsen og politiet. Fødevarestyrelsens kontrol udføres ved udførsel af dyr fra besætninger og på samlesteder (eksportsyn) samt ved ankomst til slagterier (syning ved indtransport¹). Syning ved direkte eksporter, samlesteder og slagterier udføres som en 100 pct. kontrol af dyrenes sundhed, velfærd og transportegnethed². For eksportsyn og ved indtransport udførtes der i 2021 desuden en stikprøvekontrol ved 10 pct. af forsendelserne, hvor den samlede

¹ Indtransporttallet dækker kun de større slagterier med daglig kontrol.

² Veterinærenhedernes eksportsyn og Kødkontrollens AM-kontrol ved ankomst til slagteri.

forsendelse kontrolleres, herunder bl.a. køretøjets indretning og ledsage-dokumenter. I 2021 har man dog måtte fravige det politisk fastlagte kontroltryk på 10 pct., bl.a. grundet foranstaltninger vedrørende Covid-19 samt omprioriterede kontrolressourcer til beredskabsopgaver. Politiets kontrol udføres på de danske veje, oftest med dyrlægefaglig bistand fra Fødevarestyrelsens Veterinærrejseshold.

Ved implementeringen af det nye kontrollkoncept for dyretransporter pr. 1. oktober 2020 (jf. den politiske aftale af 25. juni 2020) blev sanktionerings- og registreringspraksis ændret. I praksis betyder det, at de oplyste tal i Dyrevelfærdsrapporten fra hhv. 2020 og 2021 ikke er fuldt sammenlignelige.

2.1. Resultater fra transportkontrollen

Fødevarestyrelsen udførte i 2021 29.636 eksportsyn af dyr på samlesteder og ved udførsel fra besætninger samt 121.936 syn af dyr ved indtransporter i forbindelse med ankomst til slagteri. Fødevarestyrelsen og politiet udførte tilsammen 3.881 transportkontroller i 2021 i form af stikprøvekontroller og vejkontroller. Fødevarestyrelsen udførte 2.983 af disse kontroller, mens politiet udførte 898 kontroller.

2.1.1. Fødevarestyrelsens kontrol

Ud af de 29.636 eksportsyn blev der fundet overtrædelser i 239 tilfælde, svarende til en sanktionsprocent på 0,8 pct. I 2020 var der tilsvarende en sanktionsprocent 0,9 pct., hvorved der er sket et mindre fald.

Ud af de 121.936 syn af dyr ved ankomst til slagterierne (100 pct. syn ved indtransporter), blev der totalt i 2021 givet 386 sanktioner, svarende til en sanktionsprocent på 0,3 pct. Det er ikke muligt at sammenligne med 2020, da der ikke tidligere har været en registrering af antallet af indtransporter.

De 2.983 stikprøvekontroller, som Fødevarestyrelsen udførte i 2021, var fordelt med hhv. 2.177 stikprøvekontroller på samlesteder og direkte transport samt 806 stikprøvekontroller ved ankomst til slagteri. Sanktionsprocenten lå på 12,3 pct. Sanktionerne var i hovedparten af tilfældene relateret til transportmidlet og dokumenter. Til sammenligning var sanktionsprocenten på stikprøvekontrollerne på 6,1 pct. i 2020. Stigningen i sanktionsprocenten vurderes at skyldes implementering af det nye kontrollkoncept, hvor Fødevarestyrelsens stikprøvekontroller fra den 1. oktober 2020 målrettes de aktører med størst risiko for overtrædelser. I 2021 var dette dog kun tilfældet for grisetransporterne. Fremadrettet planlægges der også udviklet risikomodeller for kvæg og fjerkræ.

2.1.2. Politiets kontrol

Politiet udførte 898 stikprøvekontroller i forbindelse med transport af dyr i 2021. Resultaterne viser, at der blev fundet overtrædelser hos ni pct. af de danske transportvirksomheder, mens tallet var 27 pct. hos de udenlandske transportvirksomheder. Til sammenligning lå tallene i 2020 på henholdsvis ni pct. for de danske og 13 pct. for de udenlandske transportvirksomheder.

2.2. Iværksatte tiltag

I den politiske aftale om dyretransporter fra 2020 blev det besluttet, at kontroltrykket på stikprøvekontrollen skulle være på ti pct. i 2021 og på sigt dække alle dyrearter, dvs. kvæg, grise, heste og små drøvtyggere samt øvrige dyrearter (herunder forsøgsdyr). Ligeledes blev det i den politiske aftale fra 2020 besluttet at implementere dybdegående kontroller som et supplement til basiskontrollen. I 2021 blev der udført dybdegående kontrol i form af prioriterede indsatser af lange forsendelser med spædekalve og af dyretransporter ved varsling af ekstreme temperaturer.

3. Kontrol på slagterierne

På slagterierne skal dyrene bedøves og aflives så skånsomt som muligt. Det betyder, at slagterierne skal overholde en række krav til dyrevelfærd, faciliteter, slagtepersonale, apparatur og metoder. Fødevarestyrelsen kontrollerer via en frekvensbaseret basiskontrol, om slagterierne overholder disse

krav. Derudover er embedsdyrlægerne også dagligt til stede på slagterierne, hvor de bl.a. står for at kontrollere dyrene ved AM-kontrollen³.

3.1. Resultater fra kontrol på slagterierne

Der blev i 2021 foretaget 352 frekvensbaserede basiskontroller på slagterierne, hvori kontrol med slagteriernes dyrevelfærd indgår. Ved disse kontroller er der givet 15 sanktioner, svarende til en sanktionsprocent på ca. fire pct. Derudover kan der også gives sanktioner ved akutoptståede hændelser ved den daglige tilstedeværelse i slagteriernes stald- og aflivningsfaciliteter.

Følgende resultater kan særligt fremhæves i forbindelse med dyrevelfærdskontrol på slagterier og slagtehus – og det bemærkes, at alle de nævnte sanktioner er givet i forbindelse med akut opståede hændelser:

- Manglende stikning/afblødning: Fire indskærpelser, et påbud og otte politianmeldelser
- Dyrene behandles ikke forsvarligt: Tre indskærpelser og seks politianmeldelser

Som det fremgår ovenfor er der i otte tilfælde foretaget politianmeldelse af et slagteri på grund af manglende stikning/afblødning af grise efter bedøvelsen. Dette tal lå til sammenligning på ti politianmeldelser i 2020.

3.2. Iværksatte tiltag

Der vil fra december 2022 til marts 2023 være en prioriteret indsats om kontrol af slagteriernes aflivningsudstyr.

³ Det er ved AM (ante-mortem) kontrollen, at det vurderes, hvorvidt dyrene er egnede til slagtning og om transporten af dyrene er forløbet i overensstemmelse med transportreglerne.